

De Finse proef en de werkkwaliteiten van de Flatcoat.

Tekst: Elian Hattinga van 't Sant

Dit jaar konden Lotje en ik meedoen aan de Finse proef. Ik wilde al vanaf het begin heel graag meedoen, maar steeds paste hij niet in de agenda. De Finse proef leek namelijk het beste te beantwoorden aan mijn – vooral door historische en gedragsmatige gegevens bepaalde - beeld van hoe er met een Flatcoat gewerkt moet worden. Niet één enkel zelig apportje en dan weer tijden wachten op het volgende zoals op een diplomadag. Nee, gewoon lekker een tijdje achter elkaar doorgaan tot alles ‘op’ is en dan wel op een manier dat de Flatcoat zich kan laten zien zoals hij is of hoort te zijn: veelzijdig, zelfstandig en intelligent.

Niet teleurgesteld

Ik werd niet teleurgesteld. Van de tien apporten die in totaal moesten worden binnengehaald, waren er in ‘mijn’ noviceklasse (middenklasse) vijf waarbij een Flatcoat kon laten zien waar hij ooit lang geleden voor gefokt is: verloren zoeken in ruig, open terrein en in open bos. Verder waren er twee dubbele markeerapporten – deels uit water en deels over water – en een korte sleep met een eend. De apporten moesten vanuit vier verschillende, vlakbij elkaar gelegen ‘posten’, worden binnengebracht. De hond was van begin tot eind onaangelijnd en moest dus ook laten zien dat hij rustig op post kon blijven, los kon volgen en kon wachten op de opdrachten van de voorjager om aan het werk te gaan. Er werd gewerkt met verschillende soorten apporteevoorwerpen (gewone dummy’s, een superzwarte hazendummy, vachtdummy’s en een foam-eend) en voor de sleep met een – echte - dode eend.

Half uur

Alles kon met een minimum aan handling worden geapporteerd- de woorden ‘apport’ en ‘zoek’ volstonden in principe. In totaal had je een half uur de tijd om alles binnen te krijgen, wat heel goed te doen was. Er was ook over nagedacht dat van de honden in deze klasse niet verwacht kan worden dat ze blind op een sleep gestuurd worden. Daarom stond er een helper die bij het begin van de sleep een schot loste om de hond daarop te attenderen. Iets dat overigens voor mijn Lotje, die wat verder gevorderd is en altijd blind slepen moet oppakken, grappig genoeg juist heel verwarrend was. Ze was er van overtuigd dat er iets bij de helper moest liggen – iets dat gegooid was dat ze niet had gezien - waardoor ze steeds weer van de sleep afging om weer te gaan zoeken in een cirkel om de helper heen. Het duurde wel even eer ze er van overtuigd was dat het toch de sleep was waar het om ging. Zo zag ik dus weer eens hoezeer de verwachtingen van een hond gestuurd worden door de situatie en opgedane leerervaringen, maar ook dat hij echt genoeg hersens heeft om zonder gefluit en geroep zelf op een idee te komen en een apport binnen te brengen.

Veel kwaliteiten

De proeven die enthousiast organisator van de Finse proef, Jacques Stadhouders, had bedacht, boden volop gelegenheid om de hond (en de voorjager) op veel kwaliteiten te beoordelen. Dat beoordelen gebeurde in een doordacht en uitgebreid rapport dat je na het beëindigen van de proef gelijk met een toelichting van de keurmeester meekreeg. Bij de verschillende types van werk (verloren zoeken en markeren) was daar op genoteerd aan de hand van een score formulier met schaalverdeling – uitstekend, goed, voldoende, matig - hoe daar de voor het onderdeel relevante eigenschappen naar voren kwamen. Daarbij was - naast aan eenvoudige kwaliteiten zoals markeren en wijze van apporteren,- ook aan misschien minder voor de hand liggende, maar wel heel belangrijke eigenschappen gedacht, zoals ‘zoekpatroon’ en ‘schakelvermogen van markeren naar zoeken’.

Algemene beoordelingspunten

Daarnaast waren er in het rapport 15 algemene beoordelingspunten opgenomen. Daarbij werd ook de samenwerking van baas en hond beoordeeld en het vermogen van de baas (en de hond) om de situatie goed in te schatten. Veel aandacht bij deze algemene punten was er ook voor de werklust, het doorzettingsvermogen, de belastbaarheid en het uithoudingsvermogen van de hond; heel belangrijk als je wilt weten of een hond het mentaal en fysiek volhoudt om een hele of halve dag mee op jacht te gaan. Tenslotte volgde een handgeschreven stukje met de conclusie en aanbevelingen van de keurmeester, waarbij deze ook nog mondeling zijn visie gaf op wat hij zoal had gezien.

Effectiviteit

Wat zo leuk is aan dit rapport, was dat niet alleen vanuit ‘precisie’ en ‘snelheid’ werd beoordeeld, maar dat er – met de jachtpraktijk in gedachte - veel oog was voor de specifieke talenten van de hond en de interactie tussen voorjager, hond en terrein. Deze interactie is bepalend voor de effectiviteit waarmee door de hond wordt gejaagd en ook kán worden gejaagd. Zowel ontbrekende talenten bij hond of baas, als de gesteldheid van het terrein leveren beperkingen op die het goed slagen van het bij de jacht vereiste binnenhalen van álle apporten negatief kunnen beïnvloeden. Wie wil weten hoe hij er voor staat met zijn hond, krijgt met zo’n rapport dus een goede indicatie; veel beter dan wat voor puntentotaal ook. Je kunt het gebruiken om meer aandacht aan bepaalde aspecten in je training te besteden. Het biedt ook de mogelijkheid om je toekomstige strategie te bepalen door oplossingen te bedenken voor een bepaald gebrek aan talent van je hond óf van jezelf.

Sterkte-zwakke analyse

De Finse proef is dus vooral voor jou en je hond. Er zijn geen prijzen en er is geen prijsuitreiking. Niemand wordt openbaar bewierookt, niemand vertrekt stilletjes en teleurgesteld zonder diploma naar huis. Dat maakt hopelijk de bij veel mensen aanwezige ‘prestatiezenuwen’ een stuk minder. En hopelijk ook de gevoelens van frustratie na afloop en het daarmee gepaard gaande, bij gewone jachtwedstrijden helaas veel voorkomende gemopper op de ‘schuldigen’ – wedstrijdleiding, keurmeesters en vooral niet te vergeten de hond. Het uitgereikte rapport is alleen bedoeld voor zelfreflectie. De aandacht wordt verlegd van puntentotalen, naar sterkte-zwakke analyse; eerlijker kijken naar je hond en vooral ook jezelf, al blijft natuurlijk mopperen mogelijk. Groot voordeel is dat je gelijk na afloop ter plekke kunt vragen om uitleg en feedback als je niet begrijpt waarom de keurmeester vindt dat... vul maar in. Dat helpt bij het zien van jezelf in perspectief.

Centrale plaats

De Finse proef verdient een belangrijke, vaste en zelfs centrale plaats te midden van de verschillende jachtwedstrijden van de FRC. Hij zou, wat mij betreft nog vaker –maar dan hopelijk wel goedkoper – mogen worden georganiseerd. Niet alleen omdat het heel leuk is om zo een half uurtje intensief bezig te zijn met je hond, maar ook omdat je niet gedwongen bent om globaal voor hetzelfde aantal minuten de hele dag te blijven. Wie weinig tijd heeft of ver moet rijden, kan weer lekker snel naar huis. En voor de liefhebbers is er de hele dag genoeg te zien en te praten over honden en hondenwerk.

Maar ik vind de Finse proef nog veel belangrijker om een heel andere reden. De ‘werkende’ Flatcoat begint namelijk naar mijn mening te lijden onder de ‘Labradorisering’ van de jachtproeven en als we er niet voor oppassen, wordt dat misschien wel zijn ondergang als nog ‘werkende’ *dual purpose* hond. Dat klinkt dramatisch, daarom zal ik uitleggen waarom ik dat op historische en gedragsmatige gronden denk.

Niet nieuw

Mijn mening dat de ‘werkende’ Flatcoat last heeft van de ‘labradorisering’ van de jachtproeven is bepaald niet nieuw. Al rond 1920 waren liefhebbers van het ras bang dat de Flatcoat het zou gaan afleggen tegen de Labrador die uitblonk op de ‘*field trials*’. De Flatcoat werd in die tijd inderdaad al snel veel minder populair als *field trial* hond, maar hij verdween niet definitief van het toneel. Dat kwam doordat er door de - voornamelijk aristocratische - liefhebbers vooral ook nog veel ‘gewoon’ met de Flatcoat werd gejaagd.

Nu er in Nederland, maar ook elders steeds minder gelegenheid is om met een Flatcoat te jagen, beginnen de, op het prestatievermogen van de *field trial* Labrador afgestemde, eisen die op jachtproeven veelal gelden, ook de norm voor de jachtkwaliteiten van de Flatcoat te worden. En dat brengt gevaren met zich mee. De Flatcoat is namelijk beperkt in zijn mogelijkheden om gelijke tred te houden met de *field trial* Labrador.

Grouse

Dat de Flatcoat het, toen en nu, moet afleggen tegen de veel beter dirigeerbare Labrador, heeft te maken met zijn geschiedenis, achtergrond en oorspronkelijke werkkarakter. In de tijd dat de Flatcoat rond 1870 als ras werd ‘gefixeerd’, werd hij al een paar decennia gebruikt om voornamelijk wilde hoenders, zoals fazanten, patrijzen en vooral ‘*red grouse*’ (Schots sneeuwhoen) te apporteren op de ruige, zompige, uit gras, varens en heide bestaande *moors* van Engeland, Wales en Schotland. Daar werden in de tweede helft van de 19^e en begin 20ste eeuw door de Engelse adel grootse *shooting parties* georganiseerd. De adellijke jagers stelden zich met hun honden op de heuveltoppen verdekt op achter daarvoor speciaal opgeworpen muurtjes (*grouse butts*) terwijl tientallen drijvers

ervoor zorgden dat de *grouse* in hun richting opvlogen. Daarbij werden tegelijkertijd tientallen, soms zelfs honderden, *grouse* geschoten.

Onmisbaar

Flatcoats werden daarnaast gebruikt voor de voor-de-voet-jacht, waarbij ze soms werkten voor het schot, maar meestal alleen na het schot. De hond liep dan aangeliend of los volgend op met de jagers, terwijl staande honden het wild lokaliseerden en het op commando lieten opvliegen. Zodra het wild geschoten was, mocht de Flatcoat apporteren. Het was daarbij een voordeel als de hond goed markeerde en dus goed onthield waar het wild precies was gevallen. De honden waren namelijk onmisbaar om de geschoten vogels in het ruige terrein terug te vinden; vooral als deze alleen maar waren aangeschoten, waardoor ze eerst nog een stuk verder konden doorvliegen of onzichtbaar onder de dekking van de halfhoge vegetatie soms tot honderd meter of meer konden wegvlugten. Rond 1900 werd van de Flatcoats niet veel méér verwacht dan dat ze het gevallen wild in moeilijk terrein opspoorden en snel terugbrachten. De honden werkten dus vrijwel volledig zelfstandig, soms op grote afstand van de jagers. Ze moesten het wild uit zichzelf terugbrengen en afgeven in de handen van de jager. Hun training was heel basaal. De honden moesten op commando kunnen volgen, gaan zitten of liggen en hierkomen. Ze hoefden niet dirigeerbaar te zijn, zoals tegenwoordig, maar ze moesten liefst wel globaal een bepaalde richting opgaan als de jager in die richting zwaaide. Verder moesten ze gemakkelijk zelf eventuele hindernissen zoals hekken en muurtjes nemen. Er werd dus heel veel aan het eigen initiatief van de honden overgelaten.

Dual purpose ideaal

Op het moment dat de *field trials* in 1900 voor het eerst georganiseerd werden, waren het uiterlijk en de werkeigenschappen van de Flatcoat al lang via inteelt en lijnteelt gefixeerd. Omdat vervolgens steeds volgens het *dual purpose* ideaal werd gefokt, veranderde zowel aan de bouw en het exterieur als aan de werkeigenschappen niet zo veel. Deze twee hangen namelijk genetisch gezien deels samen en houden elkaar in evenwicht. De erkenning als ras en de populariteit van de Labrador vielen daarentegen samen met de opkomst en populariteit van de *field trials*. Hierdoor kon de Labrador door selectie op bepaalde kenmerken vanaf het begin af aan optimaal aangepast worden aan de eisen daarvan. Bovendien werd de Labrador niet systematisch *dual purpose* gefokt, zoals de Flatcoat. Daardoor konden de functionele werkeisen steeds gelijke tred houden met de – ook toen al – in toenemende mate opgeschroefde *field trial* eisen. Er zijn bij de Labrador zodoende al heel vroeg aparte show- en werklijnen ontstaan.

Border Collies

Dirigeren kwam pas in de mode rond 1910 dankzij Captain Archibald Butter en was 'afgekeken' van de manier waarop er met Border Collies op *trials* met schapen werd gewerkt. Butter kon goed op zijn vingers fluiten en had zijn Labrador verschillende fluittonen geleerd voor 'stop', 'ga naar rechts', 'ga naar links' en 'zoek'. Hij maakte daarmee enorme indruk tijdens de Retriever Field Trials – jachtwedstrijden die sinds 1900 werden georganiseerd. Butter werd in 1911 eerste toen hij met succes zijn Labrador Peter of Faskally 150 meter in een rechte lijn over twee muurtjes heen heuvelafwaarts stuurde op een gevallen fazant. Net zoals turner en veelvuldig Olympisch en wereldkampioen Epke Zonderland met zijn Cassina-Kovacs-Kolman-combinatiesprong, zette Butter hiermee de toon voor alle *field-trial*-handlers na hem.

Allemaal Epke Zonderlands

Field trials waren namelijk vanaf het allereerste begin echte wedstrijden, waarbij de op sportgebied uiterst competitieve leden van de Engelse elite elkaar konden aftroeven. Het hebben van een *field trial* winnaar gaf vooral status en daarnaast financieel voordeel, omdat de honden voor veel geld konden worden verkocht. De verkoopprijzen die voor een winnaar werden betaald bedroegen vaak twee of drie maal het jaarsalaris van een gewone arbeider.

Aangezien de Labrador voor de *field trials* veel gemakkelijker te trainen was dan de Flatcoat en bovendien met zijn korte vacht 'onderhoudsvriendelijker' was, werden Labradors in toenemende mate voor *field trials* gefokt. Zo verwekte een zeer goed presterende Labrador, Flapper, in de jaren rond 1910 ruim 800 puppy's. Het competitie-element zorgde er namelijk voor dat het hebben van een soortgelijke hond extra begerenswaardig was: iedereen wilde zo'n 'fantastisch werkende hond'.

Om die reden werd niet alleen veel gefokt met winnaars, maar werden ook trainingsmethodes verbeterd: iedereen wilde de Epke Zonderlands onder de Labradors evenaren. Wilde je dus excelleren dan moest je de concurrentie voor blijven. Op die manier werd de lat steeds hoger gelegd. Dat betekende grotere afstanden, preciezer dirigeerwerk, steeds strakkere regels en dus ook steeds snellere en gehoorzamere honden.

Kruising

De Flatcoat was dus al vanaf het begin gedoemd om het te verliezen van de *field trial* Labrador. Die lopen namelijk van nature vaak gemakkelijker rechte lijnen en zijn gehoorzamer: ze laten zich vaak gemakkelijk corrigeren. Doordat de Flatcoat ontstaan is uit kruisingen van staande honden – setters – met de uit Newfoundland afkomstige voorvaders van de retrievers, werkt hij van nature (dankzij genetische selectie) met een hoge neus en maakt hij lange slagen bij het zoeken naar wild. Daarom heeft hij nog steeds de neiging om zich ver af te laten zakken op de wind of slagen te gaan maken als hij op een rechte lijn blind vooruit gestuurd wordt. Dat is geen onwil of ondeugendheid, maar zijn natuurlijke aanleg!

De *field trial* Labrador heeft geen setter-achtergrond. Hij is lichter en meer gefokt op snelheid, zodat hij net als een windhond – en wellicht ook ooit door inkruising van hier en daar een windhond – eenmaal op volle snelheid de via zijn neus inkomende informatie minder bewust registreert en gemakkelijker negeert. Hierdoor is het gemakkelijker om strak rechtdoor te blijven lopen.

Coping stijl

De grotere gehoorzaamheid van de *field trial* Labrador heeft te maken met zijn sociale *stress coping* stijl. Deze is meestal anders dan die van de Flatcoat. Wanneer mensen en dieren zich bedreigd voelen, reageert hun autonome zenuwstelsel volledig automatisch met een stress respons. Deze stressrespons kan zich uiten in vechten, vluchten of bevriezen. Evenzo reageren mensen en dieren met een automatische stressrespons als zij onder sociale druk worden gezet (zoals bij straf en een ‘correctie’). Ze kunnen dan als reactie braaf in de pas gaan lopen of blokkeren (‘bevriezen’): dit wordt vaak een ‘reactieve coping stijl’ genoemd. Ze kunnen zich er ook actief aan onttrekken of zich tegen te weer stellen door te trachten de situatie actief te veranderen. Dat wordt vaak een ‘proactieve coping stijl’ genoemd. Welke *coping* stijl een dier heeft, is individueel verschillend en houdt verband met zijn fysiologische, neuropsychologische en endocrinologische gesteldheid. Systematische genetische selectie heeft echter wel vrij veel invloed gehad op welke van die stijlen relatief vaker voorkomt binnen een bepaald ras.

In zijn schulp

Bij veel *field trial* Labradors overheerst de reactieve *coping* stijl (dit in tegenstelling overigens tot de show-Labrador, die meestal een proactieve stijl heeft.) Wanneer de *field-trial* Labrador onder sociale druk wordt gezet – met verbale of fysieke correcties – heeft hij de neiging om gelijk geen poot meer verkeerd te zetten. Bij de Flatcoat – zo blijkt onder meer uit de Retriever- en de Fokdagtest – overheerst de proactieve coping stijl, die ook te zien is in zijn (door de rasstandaard als gewenst omschreven) ‘eeuwig kwispelende staart’. In plaats van gelijk te ‘bevriezen’ en maar stilletjes en braaf uit sociale angst te doen wat de baas zegt, gaan heel veel Flatcoats in eerste instantie ‘druk doen’, hard rennen of lebben om weer vriendjes te worden. Of ze gaan iets compleet anders doen om zich aan de stress veroorzakende ‘boze baas’ te onttrekken, in de hoop dat ander ‘goed’ gedrag wel in de smaak zal vallen. Dit ‘*fiddle about*’ gedrag is een manier om met de opgeroepen stress om te gaan en wordt maar zelden door de voorjager begrepen – die denkt dat de hond bewust stout is.

Dit typische Flatcoat gedrag is, net als het eigen initiatief, de openheid en de vrolijkheid die door eigenaars zo charmant en kenmerkend gevonden worden, een uiting van dezelfde, genetisch verankerde proactieve sociale *coping* stijl. Bij het jachtproevengebeuren met zijn steeds strengere regels en vaak haaks op het natuurlijke gedrag van de Flatcoat staande eisen – waardoor meer ‘correcties’ nodig zijn - is deze *coping* stijl echter extra lastig: de hond wordt geacht na een ‘correctie’ gelijk precies te doen wat de voorjager zegt.

Niet voldoen

Wanneer echter die eisen en regels de norm voor het werkkarakter gaan worden, liggen er een paar gevaren op de loer. Deze kunnen het, door de FRC nagestreefde, meer dan 100 jaar oude, *dual-purpose* ideaal volledig onderuit halen. Een gevolg kan bijvoorbeeld zijn dat steeds minder mensen jachttraining en proeven op niveau

zullen gaan doen omdat men toch niet kan voldoen aan de eisen, laat staan kan winnen. Mensen doen namelijk doorgaans aan proeven mee omdat ze het leuk vinden om te laten zien hoe goed hun hond iets kan.

Diplomadagen en workingtesten zijn al lang geen ijkpunten meer om te kijken of je hond al voldoende klaar is voor de jachtpraktijk. Het zijn gewoon wedstrijden waar het gaat om de beste prestatie. Als je hond dan steeds onderaan eindigt of misschien zelfs gediskwalificeerd wordt, gaat er de lol er snel van af. Te meer daar het ook nog het nodige kost aan inschrijfgeld, benzine en training.

Wat je daarnaast ook vaak ziet, is dat top-handlers overstappen naar een ander ras dat meer geëigend is voor de wedstrijdeisen (zoals bijvoorbeeld de topwedstrijdlopers bij de agility zo'n vijftien jaar geleden massaal zijn overgestapt op de daarvoor perfect gebouwde Border Collie). Daarmee verdwijnt echter vaak ook kennis om een Flatcoat op niveau voor te jagen. Dat is namelijk andere kennis dan die nodig is om een *field trial* Labrador te trainen.

Door dit alles kan echter een neerwaartse spiraal ontstaan waarbij het niveau van de honden steeds verder daalt en steeds minder mensen - en dus ook fokkers - geïnteresseerd zijn in het in stand houden van de jachteigenschappen van de Flatcoat.

Onontbeerlijk

Die jachteigenschappen zijn echter onontbeerlijk om de Flatcoat te laten blijven wat hij (nog) is. Ze maken hem bovendien bij uitstek tot de sociale, vriendelijke, vrolijke, goed hanteerbare, redelijk probleemloze huishond die hij óók is. Wie wil zien wat het effect op een ras is van het laten vallen van jachteisen, hoeft alleen maar om de hoek te kijken bij de Labradors en Goldens uit echte showlijnen. Daar is de balans tussen vrolijke, actieve zelfverzekerdheid en kalme, sociale fijngevoeligheid vaak volledig zoekgeraakt en naar één van beide kanten extreem doorgeslagen.

Even groot is het gevaar bij een reactie van fokkers die zich op de jachtwedstrijden oriënteren, om te trachten het gedrag van de Flatcoat met selectief fokken beter aan te laten sluiten op de wedstrijdeisen – voor zover dat nog mogelijk is binnen een ras waarin de genetische diversiteit niet zo groot (meer) is. Het kan leiden tot het ontstaan van aparte ‘jachtlijnen’; een ras binnen een ras, met als gevolg een voor de gezondheid desastreuze, nog grotere versmalling van de genenpool. Extra nadruk daarbij op ‘gehoorzaamheid’ (vaak ten onrechte ‘will-to-please’ genoemd) kan ook zorgen voor verlies van de typische blijde, extraverte Flatcoat karaktereigenschappen.

Hoop

Mijn hoop is dat de FRC (bestuur, JC, BC, fokkers en leden) zich massaal gaat bezinnen op de toekomst van het ras. Het zelf organiseren van aparte wedstrijden die speciaal op de oorspronkelijke jachtpraktijkeigenschappen van de Flatcoat zijn gericht, zou het plezier van eigenaren in wedstrijden kunnen vergroten en zou zichtbaar kunnen maken hoezeer de Flatcoat in zijn eigen specialisme – eigen initiatief, zelfstandigheid en ‘jachtverstand’ – (nog) uitblinkt. Het weer instellen van één voor *alle* FRC fokkers **verplichte** kwalificatie op werkgebied kan wellicht het behoud van jachteigenschappen garanderen en ook het ontstaan van aparte jacht- en showlijnen effectief tegengaan. Daarbij kan men denken aan, zoals vanouds, voor ieder fokdier een C diploma, waarin tenminste de garantie op watervrijheid, schotvastheid, apporteerlust, trainbaarheid en enige emotionele stabiliteit voor het hele ras besloten ligt. Daarnaast – zeker voor wie door omstandigheden, zoals gezondheid of fysieke beperkingen, niet in staat is om aan de fysiek meer vergende, lang durende diplomadagen deel te nemen - biedt de Finse proef mogelijkheden om te zorgen dat een fokker de goede werkeigenschappen van zijn hond zwart op wit kan aantonen.

Natuurlijke kwaliteiten

Iedereen die zijn hond, desnoods zonder officiële jachtraining, basaal heeft getraind, kan op de Finse proef in een half uur tijd aan een op jachtpraktijkgebied deskundige keurmeester laten zien wat zijn hond in huis heeft. Doordat de Finse proef bovendien drie klassen met een verschillende moeilijkheidsgraad heeft, worden de *natuurlijke* jachtkwaliteiten en beperkingen van de hond, ook op een hoger niveau, voor de in jacht geïnteresseerde toekijkende fokkers snel en duidelijk zichtbaar. De mate waarin een hond zijn natuurlijk gedrag (gedwongen) heeft afgeleerd om aan menselijke wedstrijdregels te kunnen voldoen, speelt geen rol, doordat er bij de Finse proef geen bij elkaar opgetelde punten worden gegeven bij de beoordeling. In het ‘rapport’ van de Finse proef worden bovendien juist essentiële jachtkwaliteiten, zoals eigen initiatief, een efficiënt zoekpatroon, mentale en fysieke belastbaarheid beoordeeld. Dat alles maakt de Finse proef geschikter om werkkwaliteiten te

beoordelen dan een C-diploma of de Retrievertest, waarbij slechts basaal de potentiële jachtkwaliteiten van een hond worden gemeten.

Jachtverstand

Flatcoats die namelijk gemotiveerd zijn om zelfstandig te jagen, hun ‘jachtverstand’ gebruiken en niet angstig voor hun handler zijn, werken snel, vrij en efficiënt. Ze zullen er *zelf* voor zorgen dat ze succes hebben, *zonder*odeloos energie te verbruiken en *zonder* zichzelf onnodig schade of ongemak te berokkenen. Gemotiveerde honden zoeken zelf uit waar ze gemakkelijk in en uit het water kunnen gaan zonder het risico te lopen om geblesseerd te raken. Ze zwemmen niet in een schuine lijn vanaf de inzetplek naar het wild, maar lopen langs de oever om te kijken waar het wild in het water gevallen is en nemen dan de kortste lijn om er naar toe (en terug) te zwemmen. Als ze iets in de bramen moeten zoeken, lopen ze eerst zoveel mogelijk om het braambos heen tot ze goed verwaaiing kunnen krijgen om dan de meest toegankelijke (en dus snelste) weg naar het wild toe te zoeken. Als ze een veld met lastige begroeiing over moeten steken, nemen ze niet per definitie de kortste lijn, maar de gemakkelijkste (= snelste): ze maken gebruik van paadjes of van onbegroeide of alleen met gras begroeide stukken om energie te sparen. Als ze de dichte dekking in moeten, kiezen ze de plekken waar deze het dunst is en/of waar deze het gemakkelijkst (bijvoorbeeld via een wissel) te betreden is. Honden die heel intensief ruikend een bepaalde, gemarkeerde plek hebben afgezocht zonder iets te vinden, gaan even ‘lucht halen’ en lopen daarbij een eindje van de valplek weg, om er vervolgens weer terug te keren. Ze doen dat om hun reukvermogen weer optimaal te maken.

Bij wedstrijden worden al dat soort dingen – vanwege de steeds verder aangescherpte regels – steeds vaker niet goed gevonden en leiden ze tot puntenaftrek, waardoor honden met jachtverstand en eigen initiatief benadeeld kunnen worden. Hierdoor wordt men bovendien als het ware gedwongen te trainen op een manier die ten koste gaat van het natuurlijke en meest efficiënte gedrag van de Flatcoat. Gelukkig zijn er nog steeds keurmeesters en voorjagers die dit begrijpen en – vaak vanuit hun ervaring uit de jachtpraktijk – het natuurlijk gedrag van een goed gemotiveerde Flatcoat herkennen en extra waarderen, ook al voldoet het niet aan de wedstrijdregels. Ik hoop dan ook dat die mensen Flatcoats blijven houden, fokken en voorjagen en helpen meedenken over de toekomst van de Flatcoat, zodat Flatcoateigenaars volop kunnen blijven genieten van ons geweldige en onovertroffen ras.